

Ansvarsutövande 2017

Haparanda stad

Kommunstyrelsen

Barn- och ungdomsnämnden

Samhällsbyggnadsnämnden

Socialnämnden

Innehåll

- *Del 1 Inledning*
- *Del 2 Metod*
- *Del 3 Kommunstyrelsen*
- *Del 4 Barn- och ungdomsnämnden*
- *Del 5 Samhällsbyggnadsnämnden*
- *Del 6 Socialnämnden*
- *Del 7 Övriga iakttagelser och kommentarer*
- *Del 8 Revisionella bedömningar*

Del 1

Inledning

Inledning

Bakgrund

Av kommunallagen och god revisionsd följer att revisorerna årligen ska granska alla styrelser och nämnder.

Nämnder ska förvalta och genomföra verksamheten i enlighet med fullmäktiges uppdrag, lagar och föreskrifter. För att fullgöra uppdraget måste respektive organ bygga upp system och verktyg för ledning, styrning, uppföljning, kontroll och rapportering samt säkerställa att dessa verktyg tillämpas på avsett sätt. En bristfällig styrning och kontroll kan riskera att verksamheten inte bedrivs och utvecklas på avsett sätt.

Revisionsobjekten i denna granskning är kommunstyrelsen, barn- och ungdomsnämnden, socialnämnden och samhällsbyggnadsnämnden.

Syfte

Revisorernas uppdrag regleras i kommunallagen kapitel 9. Syftet är att granska och pröva om kommunstyrelsens och nämndernas ansvarsutövande utövas på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt samt med tillräcklig intern kontroll.

Del 2

Metod

Metod

Metod

Del 1 i ansvarsutövandegranskningen för 2017 har genomförts genom granskning av styrelsen och nämndernas protokoll och annan dokumentation (verksamhetsplaner, internbudget m.m.).

Del 2 av ansvarsutövandegranskningen för 2017 har genomförts genom träff/hearing med respektive nämnd för att diskutera vad som framkommit av protokollsgranskning och dokumentgranskning.

Granskningen har syftat till att:

- Ge en överblick över hur olika ärenden och verksamhetsområden prioriteras av respektive politiskt organ
- Ge underlag för bedömning hur styrelsen och nämnderna styrt och följt upp sina verksamhetsområden

Avgränsning

I tid avgränsas granskningen i huvudsak till år 2017.

Metod – exempel samhällsbyggnadsnämnden

Inom ramen för protokollsgranskningen har vi utgått från kommunstyrelsens och respektive nämnds reglemente och kategoriserat dess huvuduppdrag i en tabell. Nedan framgår ett exempel på hur kategorisering skett avseende samhällsbyggnadsnämndens huvuduppdrag utifrån reglementet. Kommunstyrelsens och nämndernas protokoll har sedan analyserats och de ärenden som behandlats under året har sorterats som antingen ett styrande ärende eller ett kontrollerande ärende. Det finns dock ärenden i protokollen som har varit av både styrande och kontrollerande karaktär, varpå de sorteras in i båda kolumnerna. Detta har sedan resulterat i kvantitativa sammanställningar som indikerar hur kommunstyrelsen och nämnderna styrt och följt upp sina respektive ansvarsområden under 2017.

Vidare har statistik avseende bl.a. antal ärende per sammanträde samt sammanträdenas längd samlats in.

Huvuduppdrag	Ärenden styrning	Ärenden kontroll
Fysisk detaljplanering		
Bygglövsprövning och byggtillsyn		
Livsmedel tillsyn, taxor osv		
Tillsyn av miljö, bevakning natur och miljö		
Övrigt (Tobak, Bostadsanpassning, remisser informationer och delgivningar, delegerade ärenden etc)		
Totalt		

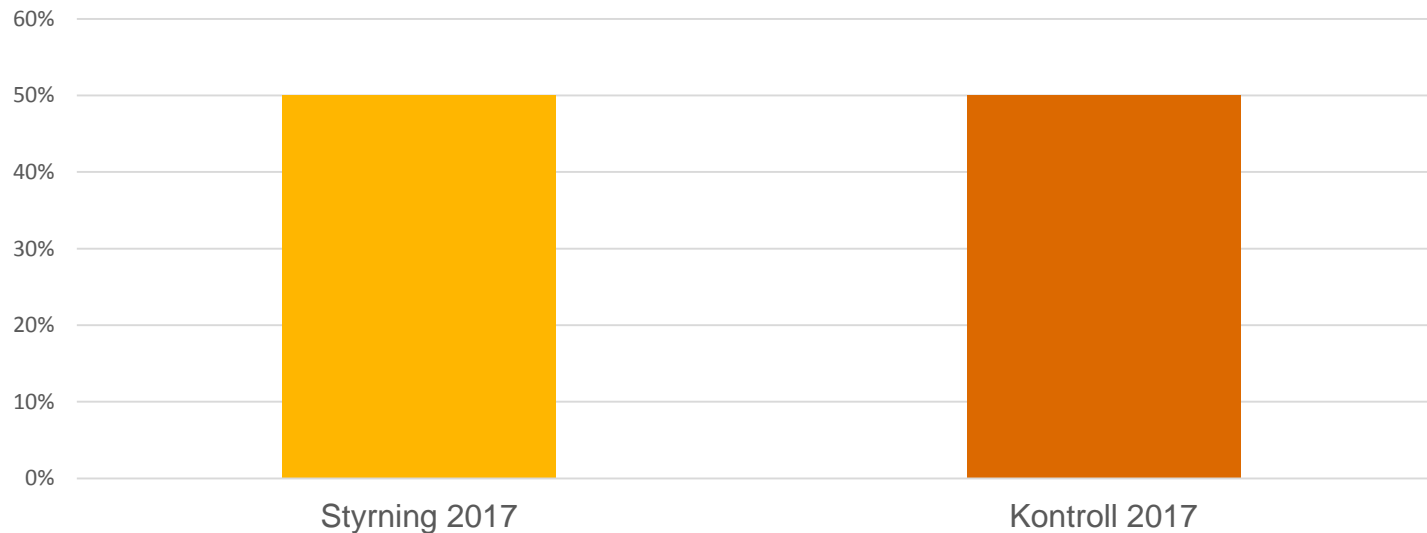
Del 3

Kommunestyrelsen

Kommunstyrelsens uppdrag enligt reglementet

- **Förslag till kommunfullmäktige**
- **Kommunstyrelsen som facknämnd utöver näringslivsfrågor**
- **Uppsikt över nämnder och bolag**
- **Näringsliv och besöksnäring**

Kommunstyrelsen

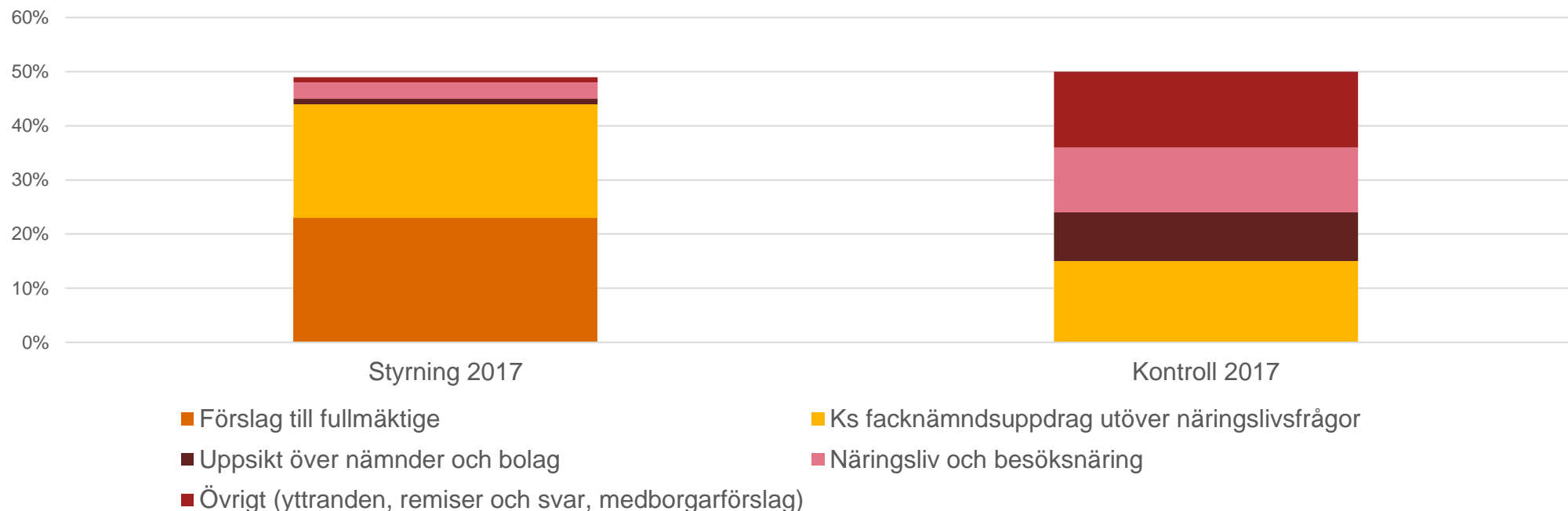

Kommentarer: Av granskningen av framgår att styrelsen har behandlat lika många ärenden där styrelsen styrt/beslutat i ett ärende som när styrelsen kontrollerat/följt upp en verksamhet/ett ärende.

Av granskningen framgår även att styrelsen under året behandlat fler ärenden än genomsnittet för nämnderna och styrelsen tillsammans.

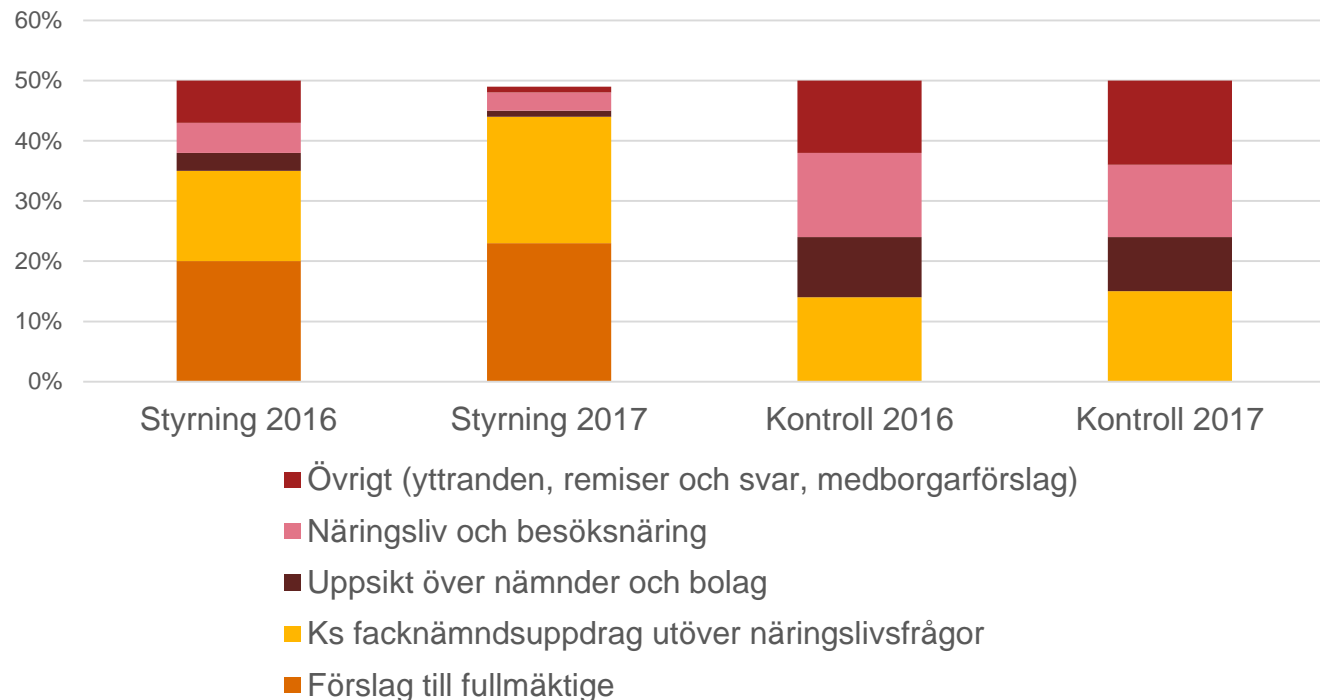
	Totalt antal ärenden	Total tid sammanträden	Ärenden/ sammanträde	Minuter/ sammanträde	Minuter/ ärende
Kommunstyrelsen	206	2160	18,7	196,5	10,5
Snitt samtliga nämnder	175	2005	18,4	207	11,4

Kommunstyrelsen

Kommentarer: Granskningen visar att majoriteten av de beslut styrelsen fattat under 2017 berör förslag till fullmäktige samt ärenden som berör styrelsens facknämndsuppdrag utöver näringsliv- och besöksnäringsfrågor. Vad gäller uppföljande/kontrollerande ärenden så har styrelsen till stor del följt upp ärenden/verksamheter inom områdena näringsliv och besöksnäring samt andra områden som berör styrelsen som facknämnd. Utövande av uppsikt över nämnderna och de kommunägda bolagen har stått för ca 9 % av alla ärenden.

Kommunstyrelsen

Granskningen visar att styrelsen kontrollerat/följt upp de olika områdena i liknande omfattning 2016 och 2017. Vad gäller styrning så framgår att en större andel av styrelsens beslut 2017 berör facknämndsuppdraget utöver näringslivsfrågor samt förslag till fullmäktige jämfört med 2016.

Iakttagelser från protokollsgranskningen

- Mål/verksamhetsplan har antagits för 2017
- Internkontrollplan har antagits för 2017
- Internbudget har antagits för 2017
- Kommunstyrelsen har under året följt upp styrelsens ekonomi och verksamhet
- Kommunstyrelsen har under året fått till sig beslut fattade på delegation
- Kommunstyrelsen har under året följt nämndernas ekonomi och verksamhet
- Det är inte lika tydligt hur styrelsen följt upp de kommunala bolagens ekonomi och verksamhet

Iakttagelser från hearing med kommunstyrelsen

- Uppsikten över nämnderna uppges ha utvecklats de senaste åren.
- Kommunstyrelsen behöver utveckla sin ägarstyrning, både på tjänstemannanivå och politisk nivå, vilket även beskrivs i internkontrollplanen. Ägarstyrningen upplevs fungera bättre avseende Haparanda värmeverk än Haparandabostäder och Bottenvikens reningsverk.
- Avseende information kopplat till måluppfyllelse för verksamhet och ekonomi så framgår att kommunstyrelsen inte alltid känner till hur projekt som genomförs i kommunen faller ut ekonomiskt. Utöver detta är nämnden nöjd med erhållen information avseende måluppfyllelse för ekonomi och verksamhet.
- Under 2017 beskrivs att kommunstyrelsen bland annat fokuserat på uppsikten över nämnderna och hanteringen av socialnämndens underskott. Besparingskrav har präglat verksamheterna i kommunen och det är en utmaning att ”krympa kostymen men behålla kvaliteten i verksamheterna”. Även Barents Center uppges ha präglat en stor del av de lokala politiska diskussionerna.
- För 2018 uppges att exempelvis befolkningsutvecklingen, integrationen av nyanlända samt lokalförsörjningen är aktuella frågor för kommunstyrelsen.

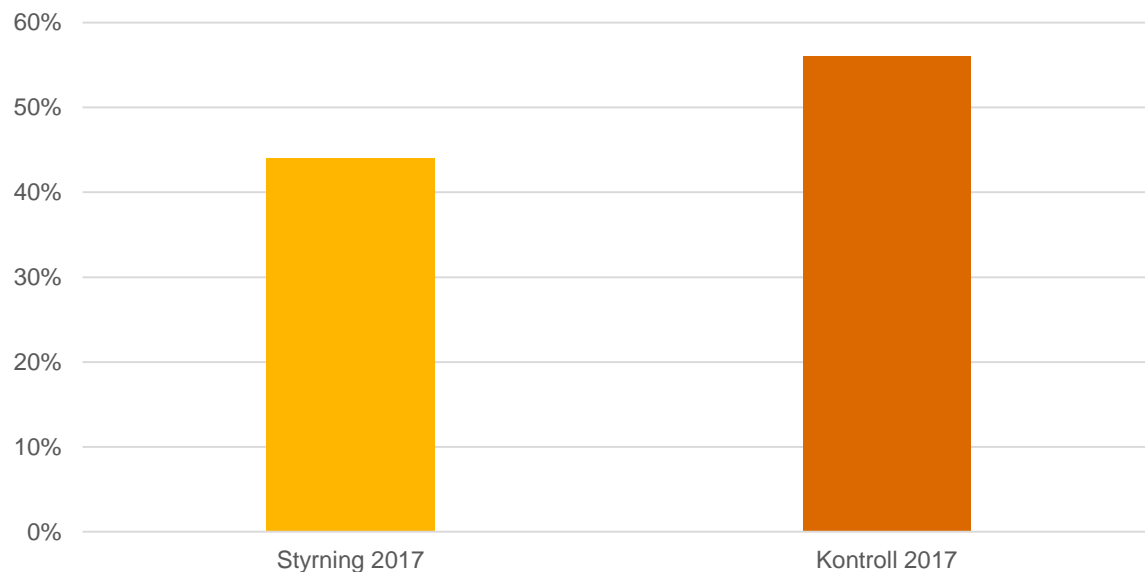
Del 4

Barn- och ungdomsnämnden

Barn- och ungdomsnämndens uppdrag enligt reglementet

- **Förskola och skolbarnomsorg**
- **Grundskola**
- **Särskola och särvux**
- **Gymnasieskola**
- **Kommunal vuxenutbildning inkl. SFI, uppdragsutbildning, eftergymnasial utbildning**
- **Kultur**
- **Fritid**
- **Kost och lokalvård**

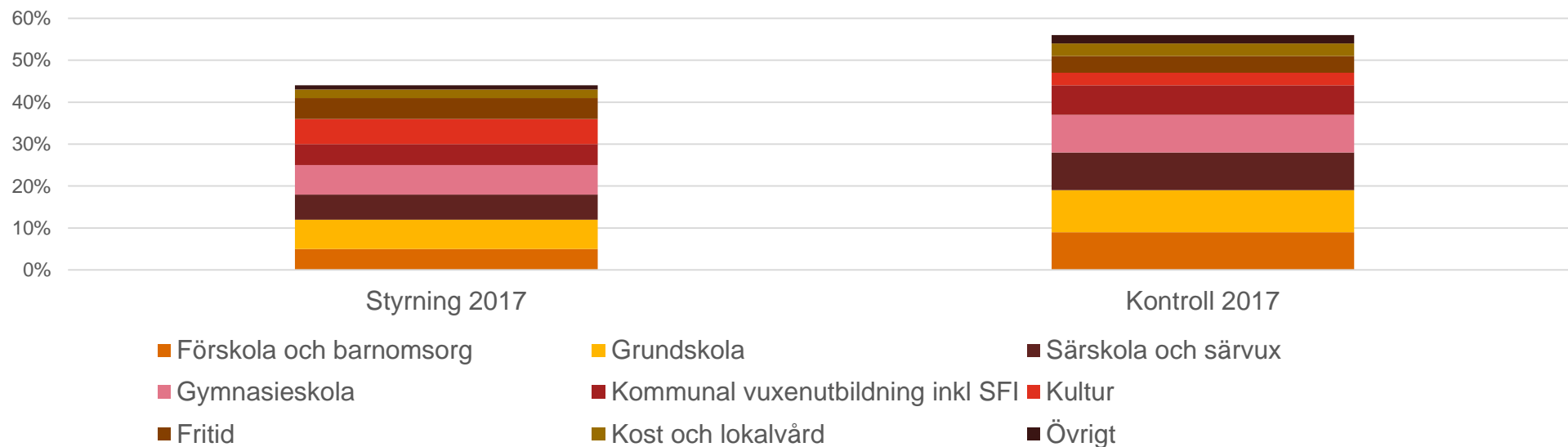
Barn- och ungdomsnämnden

Kommentarer: Av granskningen framgår att nämnden behandlat en större andel ärenden där nämnden kontrollerat/följt upp ett ärende än där nämnden styr/fattat beslut. I tabellen nedan går att utläsa att nämnden har längre sammanträden än genomsnittet för styrelsen och nämnderna tillsammans. Vidare framgår att nämnden i genomsnitt lägger fler minuter per ärende än styrelsen och nämnderna i genomsnitt gör

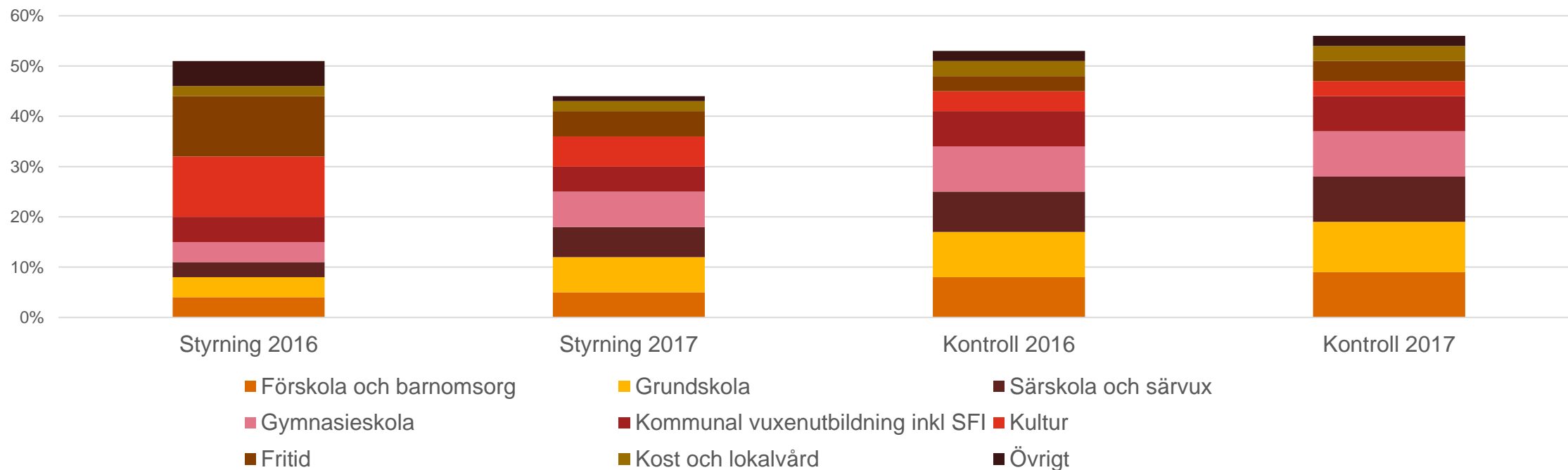
	Totalt antal ärenden	Total tid sammanträden	Ärenden/sammanträde	Minuter/sammanträde	Minuter/ärende
Barn- och ungdomsnämnden	171	2655	18,8	275,6	15,5
Snitt samtliga nämnder	175	2005	18,4	207	11,4

Barn- och ungdomsnämnden

Kommentarer: Granskningen indikerar att nämnden styrt verksamhetsområdena i ungefär samma omfattning, med undantag för kost och lokalvård som styrts i mindre omfattning än de övriga områdena. Vad gäller kontroll/uppföljning så visar granskningen att nämnden följt upp de olika utbildningsverksamheterna i högre utsträckning än kost och lokalvård, kultur och fritid.

Barn- och ungdomsnämnden

Jämförs åren 2016 och 2017 sticker framförallt styrningen av kultur- och fritidsområdena ut. Under 2016 styrde nämnden dessa verksamheter i betydligt högre omfattning än 2017. Det beror på att nämnden beslutat om en mer långtgående delegation avseende föreningsbidrag för 2017.

Iakttagelser från protokollsgranskningen

- Mål/verksamhetsplan har antagits för 2017
- Internkontrollplan har antagits för 2017
- Internbudget har antagits för 2017
- Nämnden har under året följt upp nämndens ekonomi
- Nämnden har under året följt upp nämndens verksamhet
- Nämnden har vid en del sammanträden under året fått till sig beslut fattade på delegation

Iakttagelser från hearing med barn- och ungdomsnämnden

- För nämnden är det viktigt att alla ledamöter kommer till tals, att besluten som fattas är samstämmiga och att reservationer undviks. Nämnden uppger att de är nöjda med arbetssättet.
- En utmaning som lyfts fram är att en del föreningar söker bidrag från flera nämnder i kommunen, kontrollen i systemet uppges inte vara ändamålsenlig idag. Frågan är under utredning.
- Nämnden har uppmärksammat att de ej fått rapporter avseende beslut fattade på delegation i tillräcklig omfattning. Detta uppges vara lyft till ansvariga tjänstemän inom förvaltningen.
- Nämnden är nöjd med erhållen information avseende måluppfyllelse kopplat till ekonomi och till stora delar även med uppföljning av verksamheterna. I mer komplexa ärenden uppges att information ibland kan vara otillräcklig och att det kan ta tid innan nämnden får efterfrågad information från förvaltningen. Det finns en förståelse för detta hos nämnden.
- Under 2017 uppges att fokus bland annat legat på satsningen Norrbottens bäst skola, förändringar kopplat till hyror av fritidslokaler samt uppföljning av nämndens samtliga verksamheter och dess kvalitet.
- För 2018 uppges att fokus fortsatt ligger på Norrbottens bästa skola men även skolstrukturen som sådan. Även det hälsofrämjande arbetet samt rekryteringar till skolorna uppges vara viktiga områden för nämnden.

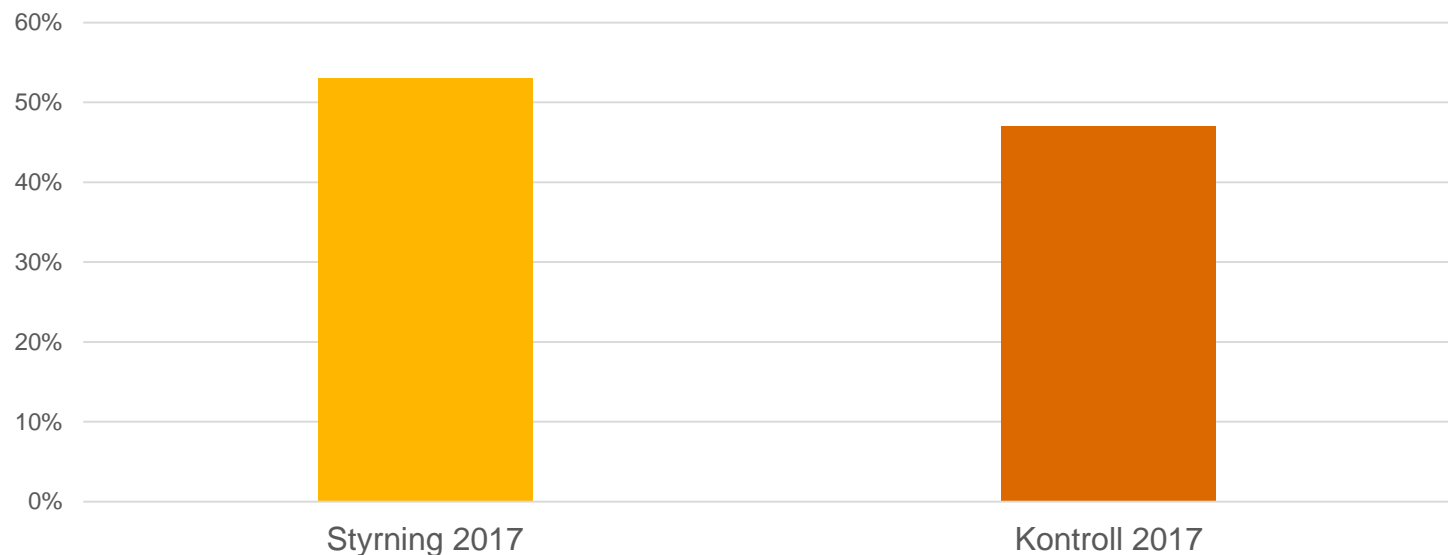
Del 5

Samhällsbyggnadsnämnden

Samhällsbyggnadsnämndens uppdrag enligt reglementet

- **Fysisk detaljplanering**
- **Bygglövsprövning och byggtillsyn**
- **Livsmedel, tillsyn, taxor etc**
- **Tillsyn av miljö, bevakning natur och miljö**

Samhällsbyggnadsnämnden

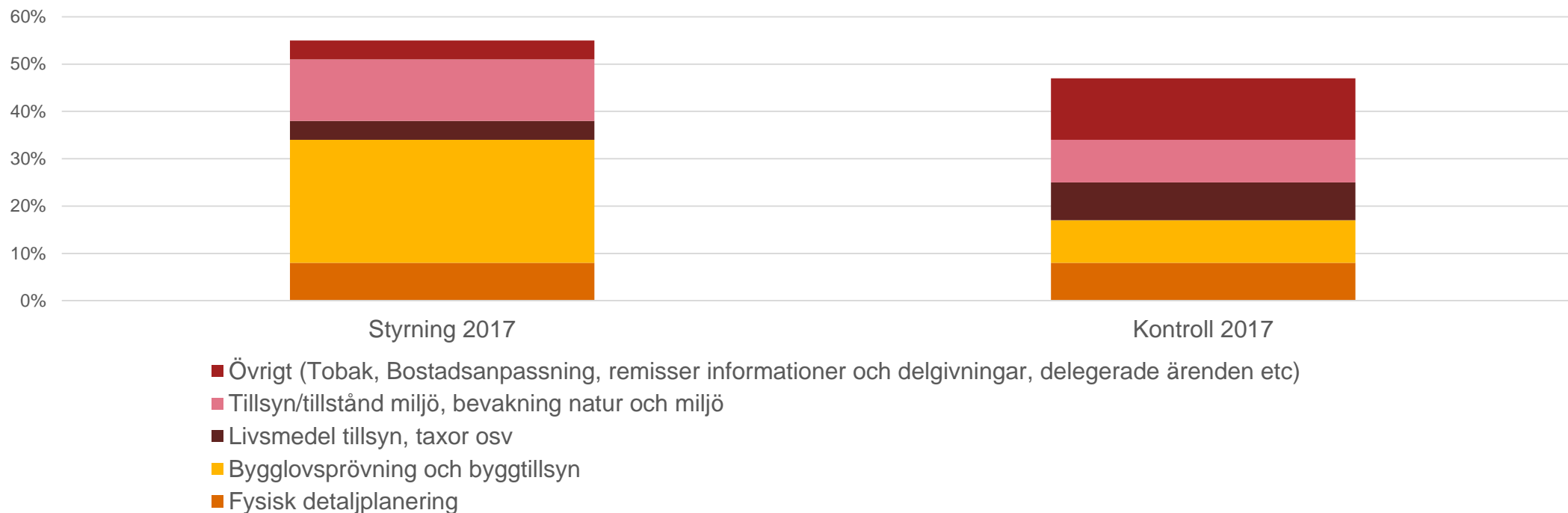

Kommentarer: Av granskningen framgår att 53 % av de ärenden nämnden hanterat varit av beslutande karaktär och att 47 % av ärendena varit av kontrollerande/-uppföljande karaktär. Av framgår att fördelningen av beslutande och kontrollerande ärenden till stor del beror på de beslut nämnden fattat kring exempelvis bygglov, dispenser m.m.

Av granskningen framgår även att nämndens sammanträden är kortare än genomsnittet för styrelsen och nämnderna samt att ett ärende i genomsnitt tar kortare tid att behandla.

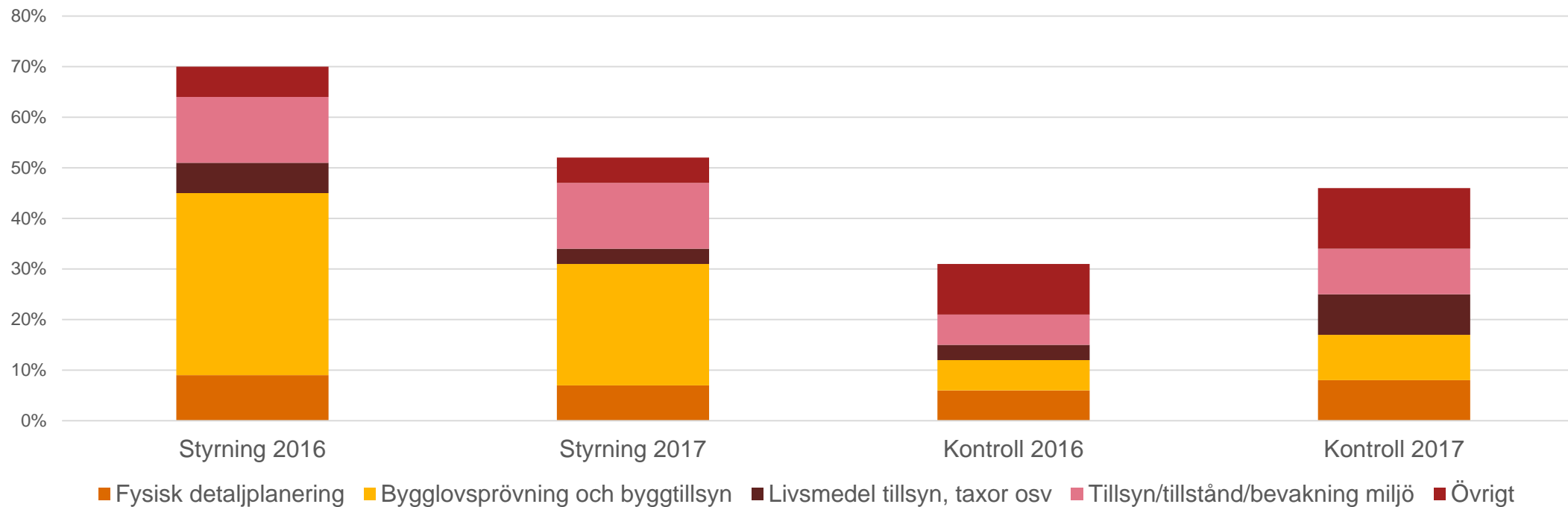
	Totalt antal ärenden	Total tid sammanträden	Ärenden/sammanträde	Minuter/sammanträde	Minuter/ärende
Samhällsbyggnadsnämnden	148	1105	16,4	123	7,5
Snitt samtliga nämnder	175	2005	18,4	207	11,4

Samhällsbyggnadsnämnden

Kommentarer: Granskningen visar att 26 % av nämndens samtliga ärenden rör beslut inom området bygglov, byggtillsyn m.m. och att 13 % rör beslut kopplade till tillsyn och bevakning av miljö och natur. Enligt nämnden är det inte ett oväntat resultat eftersom dessa områden är en betydande del av de uppgifter nämnden har enligt lagstiftning. Vad gäller uppföljning är denna relativt jämt fördelat mellan de olika områdena.

Samhällsbyggnadsnämnden

Granskningen visar att nämnden under 2017 haft en högre andel kontrollerande/uppfoljande ärenden på sina sammanträden jämfört med 2016. Andelen styrande ärenden har varit mindre 2017 än 2016, inte minst vad gäller bygglövsprövningar och byggtillsyner.

Iakttagelser från protokollsgranskningen

- Mål/verksamhetsplan har antagits för 2017
- Internkontrollplan har antagits för 2017
- Internbudget har antagits för 2017
- Nämnden har under året följt upp nämndens ekonomi
- Nämnden har under året följt upp nämndens verksamhet
- Nämnden har vid en del sammanträden under året fått till sig beslut fattade på delegation

Iakttagelser från hearing med samhällsbyggnadsnämnden

- Nämnden upplever att den interna kontrollen fungerat bättre under 2017 än tidigare år, fortfarande finns utvecklingspotential men överlag är nämnden nöjd med sin interna kontroll över verksamheterna.
- Nämnden upplever det som mycket positivt att nämnden nu har en egen budget och en egen förvaltning, bland annat beskrivs att styrningen samt roller och ansvar nu är tydligare.
- Nämnden beskriver att beslutsunderlagen till stora delar är bra och tillräckliga. Vid enstaka tillfällen går ärenden tillbaka till förvaltningen för vidare utredning. Nämnden uppger att de är noga med att ha tillräckligt med information och underlag för att kunna fatta välgrundade beslut.
- Under 2017 har nämnden och dess förvaltning bland annat lagt extra fokus på inventeringar av avlopp
- För 2018 beskrivs att nämnden och förvaltningen ska fortsätta leverera god kvalitet inom ramen för sitt uppdrag samt arbeta med ständiga förbättringar.
- Nämnden hoppas att det under 2018 sker satsningar som höjer tempot i kommunen.

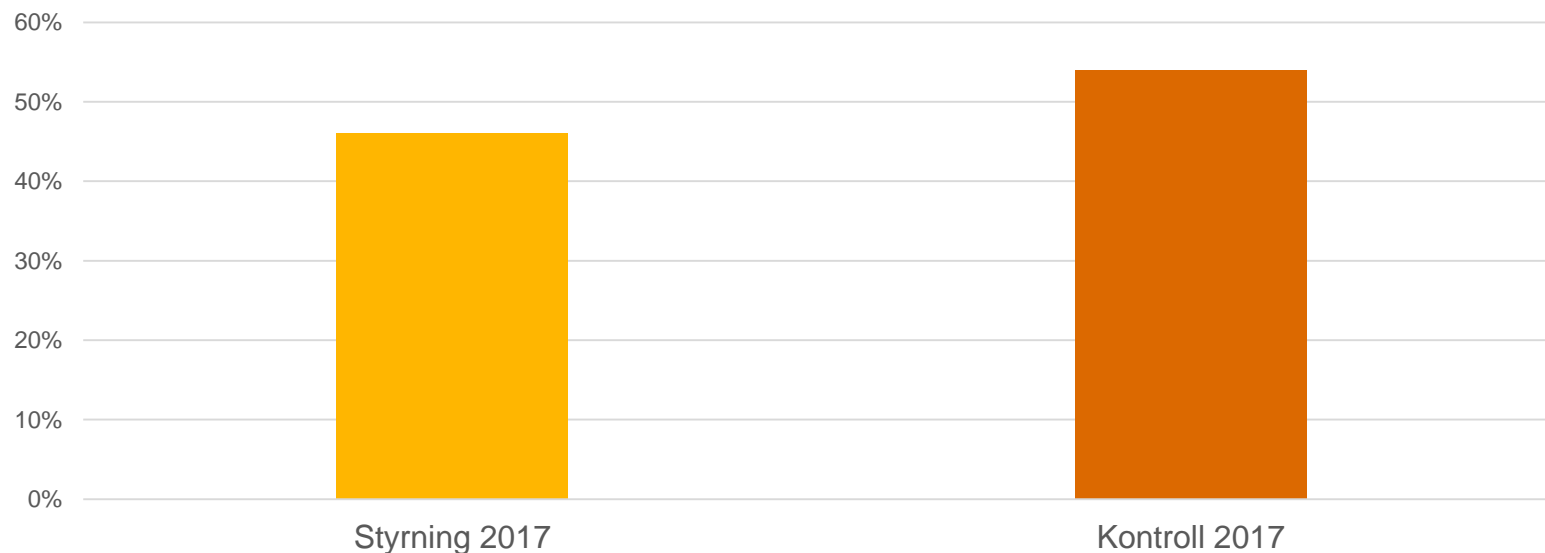
Del 6

Socialnämnden

Socialnämndens uppdrag enligt reglementet

- **Äldreomsorg**
- **Individ- och familjeomsorg inkl. flyktingfrågor och arbetsmarknad**
- **Handikappomsorg**
- **Hälso- och sjukvård m.m. (enligt HSL)**
- **Övrigt (bl.a. remissyttranden, delgivningar, beslut fattade på delegation)**

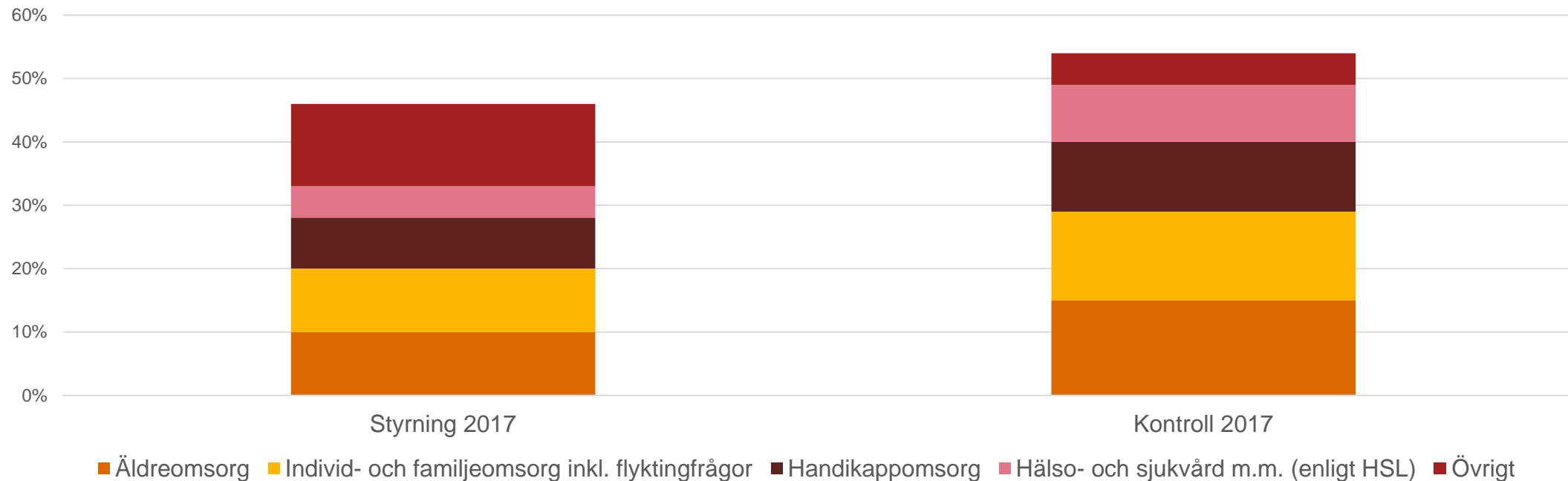
Socialnämnden

Kommentarer: Av granskningen framgår att nämnden behandlat en något större andel kontrollerande ärenden jämfört med ärenden nämnden styrt/beslutat i under 2017.

	Totalt antal ärenden	Total tid sammanträden	Ärenden/sammanträde	Minuter/sammanträde	Minuter/ärende
Socialnämnden	176	2100	19,5	233,5	12
Snitt samtliga nämnder	175	2005	18,4	207	11,4

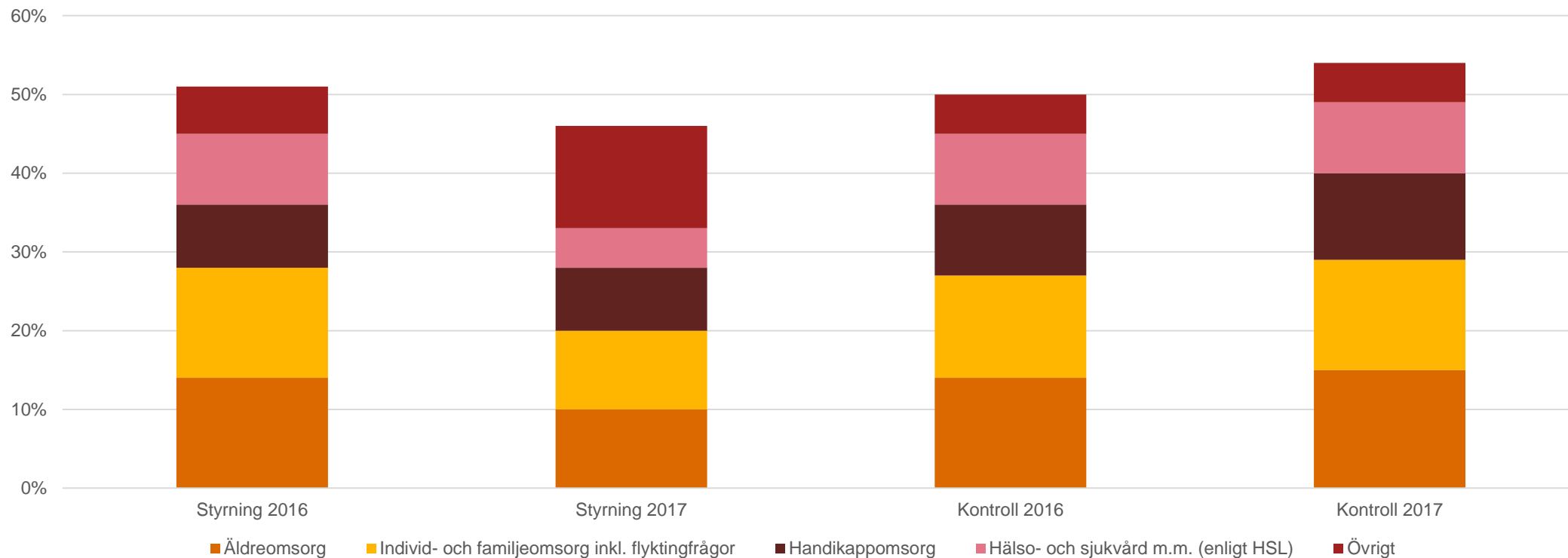
Socialnämnden

Kommentarer: Granskningen indikerar att äldreomsorgen och individ- och familjeomsorgen är de verksamheter som både har styrts och följts upp i högst utsträckning av socialnämnden under 2017. Detta ses som naturligt eftersom dessa områden är två stora verksamhetsområden som står för en stor del av nämndens samlade kostnader.

Nämnden har även fattat en relativt stor andel beslut inom området övrigt under året. Vidare visar granskningen av protokollen att nämnden styrts och följts upp de andra två områdena som nämnden ansvarar för, d.v.s. handikappomsorgen och den kommunala hälso- och sjukvården.

Socialnämnden

Granskningen visar att nämndens uppföljning av verksamhetsområdena inte skiljer sig åt särskilt mycket mellan åren, beaktat att andelen kontrollerande/uppföljande ärenden totalt sett är högre för 2017 jämfört med 2016. Avseende styrande ärenden så är den största enskilda förändringen mellan åren att andelen övriga ärenden ökat 2017 jämfört med 2016.

Iakttagelser från protokollsgranskningen

- Mål/verksamhetsplan har antagits för 2017
- Internkontrollplan har antagits för 2017
- Internbudget har antagits för 2017
- Nämnden har under året följt upp nämndens ekonomi
- Nämnden har under året följt upp nämndens verksamhet
- Nämnden har vid en del sammanträden under året fått till sig beslut fattade på delegation

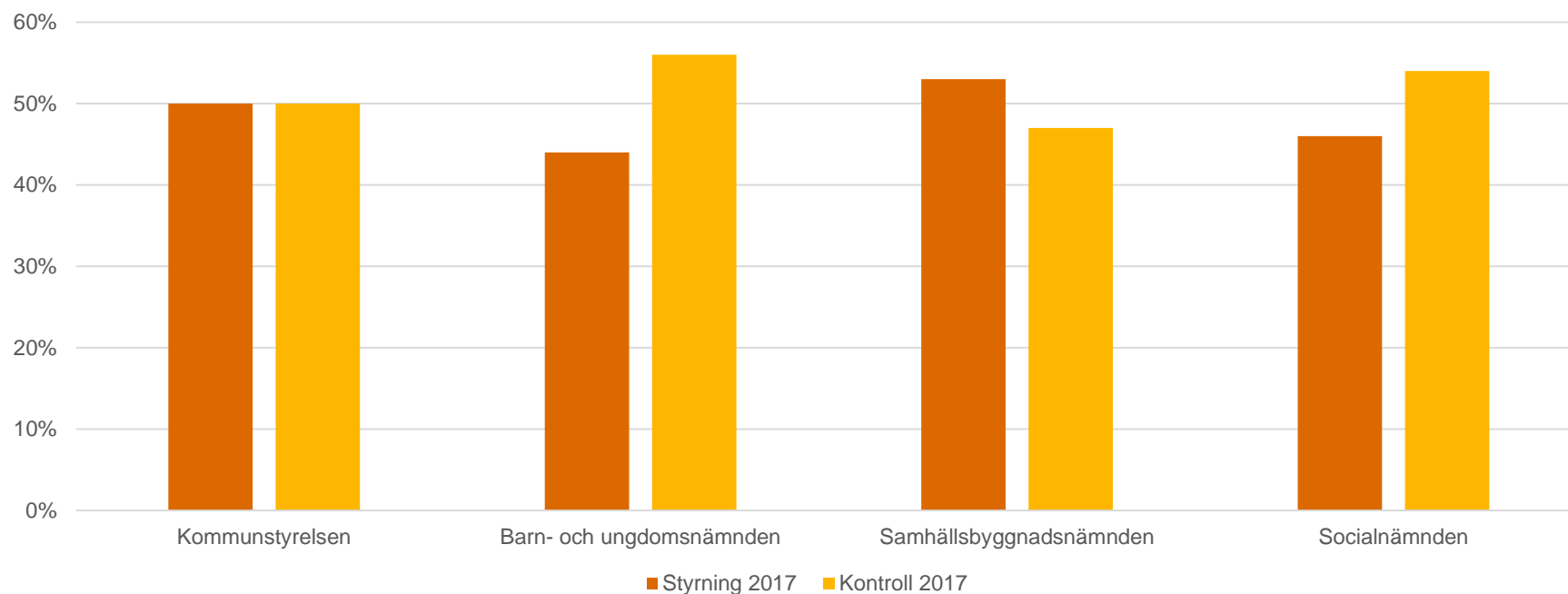
Iakttagelser från hearing med socialnämnden

- Stort fokus har under 2017 legat på att nå en budget i balans. Åtgärder har vidtagits och kommer enligt nämnden att vidtas även under 2018. Ett exempel på åtgärd under 2017 är beslut om schemaförändringar inom äldreomsorgen.
- Upplevelsen är att informationen som nämnden efterfrågar och erhåller har blivit tydligare och mer tillförlitlig än tidigare år. Möjligheten att ta beslut utifrån underlag beskrivs som bättre och enklare.
- Kommunikationen mellan nämnden och förvaltningen beskrivs ha förbättrats och utvecklats det senaste året.
- Nämnden upplever att den i tillräcklig omfattning får till sig information om måluppfyllelse för ekonomi och verksamhet.
- Nämnden upplever att den i tillräcklig omfattning erhåller information om beslut fattade på delegation.
- Utöver fokus på att nå en ekonomi i balans uppger nämnden att ett stort fokus under 2017 har legat på drogsituationen i Haparanda. Detta kommer vara ett fokusområde även för 2018 enligt nämnden.
- För 2018 kommer arbetet med att nå en budget i balans att fortsätta, liksom att utveckla kvaliteten i verksamheterna. Även uppföljning av vidtagna åtgärder lyfts upp som viktigt att prioritera för nämnden.

Del 7

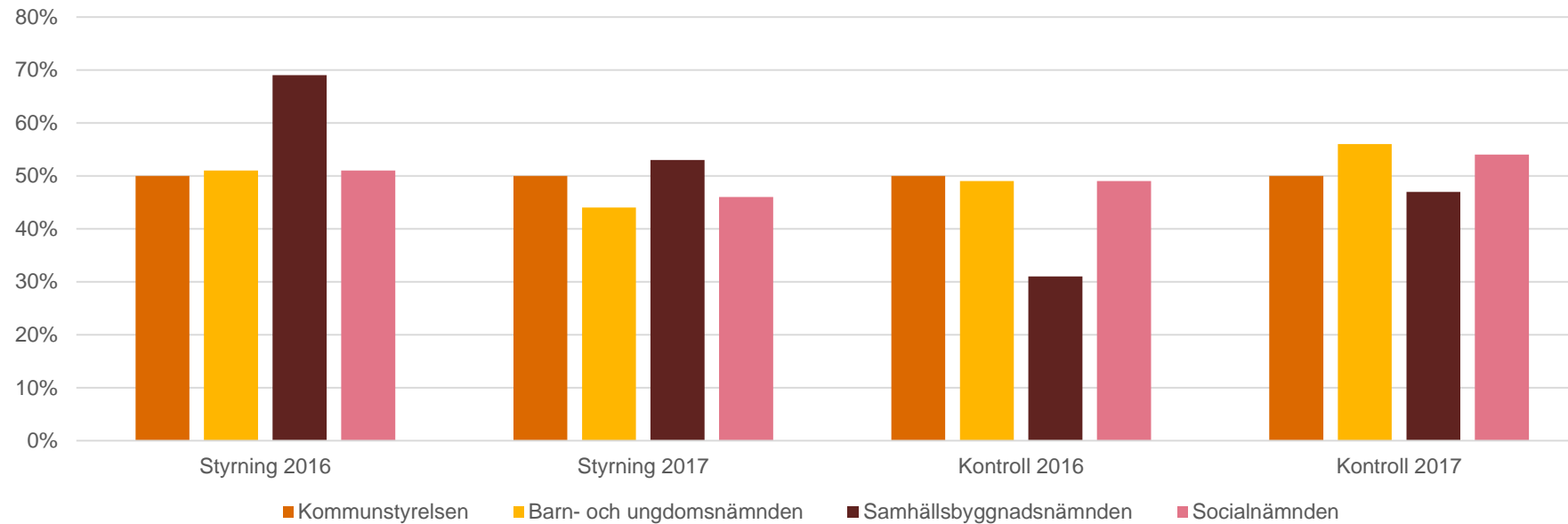
Jämförelser mellan åren

Översikt kommunstyrelsen och nämnderna 2017

Fördelningen mellan ärenden där styrelsen styrt eller kontrollerat/följt upp en verksamhet är jämn. Barn och ungdomsnämnden samt socialnämnden har en mindre övervikt mot kontroll/uppföljning. Samhällsbyggnadsnämnden har en mindre övervikt mot styrande ärenden under 2017.

Översikt kommunstyrelsen och nämnderna 2016 och 2017

Störst variation mellan 2016 och 2017 avseende fördelningen styrande och kontrollerande/uppfoljande ärenden har samhällsbyggnadsnämnden. Under 2017 har nämnden en större andel ärenden där nämnden följt upp en verksamhet jämfört med 2016. Även socialnämnden och barn- och ungdomsnämnden har en större andel ärenden där nämnderna kontrollerat/följt upp en verksamhet 2017 jämfört med 2018.

Del 8

Revisionella bedömningar

Revisionella bedömningar

Utifrån den granskning som genomförts avseende hur styrelsen och nämnderna styrt och kontrollerat sina verksamhetsområden under 2017 är våra bedömningar följande för respektive revisionsobjekt:

Kommunstyrelsen:

- Kommunstyrelsen har till övervägande del styrt och följt upp sina respektive verksamhetsområden på ett tillfredställande sätt under 2017. Vi noterar att ägarstyrningen över de kommunägda bolagen är ett område som fortsatt behöver utvecklas.

Barn- och ungdomsnämnden

- Barn- och ungdomsnämnden har till övervägande del styrt och följt upp sina respektive verksamhetsområden på ett tillfredställande sätt under 2017. Vi noterar att nämnden även fortsättningsvis bör säkerställa att nämnden erhåller efterfrågad information/uppföljning av verksamheterna.

Samhällsbyggnadsnämnden

- Samhällsbyggnadsnämnden har styrt och följt upp sina respektive verksamhetsområden på ett tillfredställande sätt under 2017.

Revisionella bedömningar forts.

Socialnämnden

- Socialnämnden har till övervägande del styrt och följt upp sina respektive verksamheter på ett tillfredställande sätt under 2017. Vi noterar dock att socialnämnden, även under 2017, har haft utmaningar att nå en ekonomi i balans. Detta trots vidtagna åtgärder som syftar till att nå en budget i balans. Vi ser det som positivt att nämnden under 2017 aktivt arbetat för att komma till rätta med det ekonomiska underskottet och bedömer att nämnden även fortsättningsvis bör aktivt arbeta för att säkerställa att beslut om åtgärder får avsedd effekt.